

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Аграрна політика та земельні відносини»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: J3 Туризм та рекреація Рік навчання: <u>4-й</u>, семестр <u>7-й, 8-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>7 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	д.е.н., проф. Лутковська Світлана Михайлівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	svetvsau@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Аграрна політика та земельні відносини» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 210 год.: лекції - 50 год.; практичні заняття – 44 год., самостійна робота - 116 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік, екзамен.

Під час вивчення даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з таких дисциплін: «Загальні правові засади та академічна доброчесність», «Історія України», «Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва», «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», «Спеціалізований туризм (Організація сільського зеленого туризму)».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися в подальшій фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Аграрна політика та земельні відносини» формує у здобувачів вищої освіти розуміння причин та цілей державного втручання в діяльність аграрного сектору. Сучасні знання щодо практичних аспектів здійснення аграрної політики та економічних наслідків застосування окремих інструментів є важливим напрямом підготовки фахівців економічного профілю. Підготовка здобувачів вищої освіти має на меті дати слухачам теоретичні знання й сформувані у них практичні уміння опрацьовувати та обґрунтовувати конкретні пропозиції, що стосуються актуальних проблем

розвитку агропромислового комплексу України. Чільне місце серед них посідає розробка обґрунтування сучасної аграрної політики, на основі якої і має відбуватися реформування економічних відносин. Вивчення навчальної дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» передбачає: розуміння процесу формування нової аграрної політики та її адаптації до європейського законодавства; впровадження системи тактичних та довгострокових стратегічних заходів державного регулювання направлених на формування необхідних умов для ефективного функціонування агропродовольчого сектора економіки: формування експортного потенціалу сільськогосподарської продукції; забезпечення фізичної та економічної доступності продуктів харчування; підвищення якості продукції, забезпечення національної продовольчої та екологічної безпеки та переорієнтації аграрної політики країни у напрямку сталого розвитку.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення компоненти «Аграрна політика та земельні відносини» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про сучасні аспекти формування та здійснення аграрної політики України, розкриття значення загальних аспектів формування земельних відносин в Україні, розвиток у студентів критичного мислення та аналітичних здібностей у використанні принципів та методів економічного аналізу для розуміння та оцінки проблем аграрного комплексу і тенденцій його розвитку з точки зору впливу на розвиток економіки прийнятих політичних рішень в аграрній сфері. Крім того закладаються навички практичного застосування отриманих знань.

Завдання вивчення дисципліни

Під час вивчення дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» здобувач має опанувати: знання базису функціонування сучасної економічної системи України, її аграрної політики; вивчення еволюції аграрних трансформацій в Україні; вивчення ресурсного забезпечення та науково-технічних аспектів аграрної політики України; вивчення розвитку майнових відносин на сучасному етапі та в умовах глобалізації світового господарства; розвиток аналітичних навичок для прийняття рішень; формування розуміння політичного процесу та аналізу факторів, що на нього впливають; аналіз причинно-наслідкових зв'язків між конкретними політичними рішеннями в розвитку сільськогосподарського виробництва; оцінку результатів впливу конкретного політичного рішення на соціальні процеси в сільській місцевості; формування світогляду для забезпечення раціонального використання природних ресурсів, оцінка впливу сільськогосподарського виробництва на навколишнє середовище; аналіз факторів, що впливають на виробництво і споживання продовольства, доходи населення та інші показники економічного розвитку; усвідомлення глобальної перспективи впливу політичних рішень на розвиток сільського господарства; розуміння принципів та цілей успішного досвіду реалізації зарубіжних та вітчизняних програм підтримки АПК.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями та програмними результатами, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму та рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

ЗК16. Опанування понять та концепцій сільського зеленого туризму

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПРН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод презентації), робота в команді, лідерські навички.

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
7 СЕМЕСТР				
1	Еволюція аграрних трансформацій в Україні	2	2	3
2	Аграрна політика: суть, методи та основні компоненти.	2	2	3
3	Інституційні засади здійснення аграрної політики в Україні.	2	2	3
4	Аграрна політика в країнах ЄС.	2	2	4
5	Аграрна політика в країнах світу.	2	-	3
6	Продовольча безпека. Ринок продовольства.	2	-	3
7	Продовольча безпека України. Сучасний стан та нормативно-правове регулювання.	2	2	3
8	Інструменти реалізації аграрної політики	2	2	3
9	Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.	2	2	3
10	Ресурсне забезпечення та науково-технічні аспекти аграрної політики.	2	2	3
11	Інноваційна діяльність та аграрна освіта.	2	2	3
12	Розвиток майнових відносин власності, форм господарювання та інтеграційних відносин.	2	2	4
13	Сучасні тенденції розвитку інтеграційних процесів у АПК.	2	2	4
8 СЕМЕСТР				
14	Соціальна політика у сільській місцевості – один з важливих аспектів аграрної політики України.	2	2	7
15	Особисті селянські та фермерські господарства як рушійна сила аграрної політики.	2	2	7
16	Етапи здійснення земельної реформи.	2	2	7
17	Державний земельний кадастр і сучасний стан земельної реформи.	2	2	7
18	Ринок землі в Україні.	2	4	7
19	Земельні відносини в Україні: сучасний стан.	2	2	7
20-21	Асоціація між Україною та ЄС.	4	2	8
22	Наближення законодавства України до законодавства ЄС.	2	2	8
23-24	Екологічна безпека.	4	2	8
25	Аграрна політика України під час воєнного стану	2	2	8
Разом:		50	44	116

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	24	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	38	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	44	Протягом I і II семестрів	Спостереження за виконанням, обговорення та оцінювання виступу з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10	2 рази на семестр, залік, іспит	Тестування у системі Moodle
Разом		116		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Kaletnik G.M., Bilokinna I.D., Pryshliak N.V., Shpykuliak O.G., Tokarchuk D.M., Zdyrko N.G. Economic aspects of energy efficient and environmentally safe directions for the development of rural areas: collective monograph. Sofia: VUZF Publishing House “St. Grigorii Bogoslov”, 2021. 215 p.
2. Калетнік Г.М., Лутковська С.М. Екологічна модернізація та органічне виробництво в системі екологічної безпеки: монографія. Вінницький національний аграрний університет. Вінниця: ВНАУ, 2022. 356 с.
3. Калетнік Г.М., Паламарчук В.Д., Гончарук І.В., Ємчик Т.В., Телекало Н.В. Перспективи використання кукурудзи для енергоефективного та екологічнобезпечного розвитку сільських територій: монографія. Вінниця. 2021. 260 с.
4. Калетнік Г.М., Скорук О.П., Токарчук Д.М. Організація і економіка використання біоресурсів: навчальний підручник (2-ге видання, перероблене і доповнене). Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ТОВ «Друк». 2020. 372 с.
5. Гончарук І.В., Охота Ю.В., Чіков І.А. Забезпечення інноваційної конкурентоспроможності підприємств АПК: теорія, методологія, практика: монографія. Вінниця: ПрАТ «Віноблдрукарня». 2024. 275 с.
6. Фісуненко П. А. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; Дніпро: Арт-Прес, 2023. 400 с

Додаткова література

1. Данкевич В.Є., Данкевич Є. М., Лутковська С.М. Вплив інновацій та інтернету речей на підвищення економічної ефективності управління земельними ресурсами аграрних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 5 (275). С. 41-49. DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-275-41-49
2. Лутковська С.М., Лебідь О.В. Еколого-економічні умови активізації інвестиційної діяльності АПК України. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 16. С. 78-87. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.16.78
3. Лутковська С.М., Зеленчук Н.В. Розвиток біоенергетики в Україні – енергетична та економічна безпека в умовах сталого розвитку. Ефективна економіка. 2021. № 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.12.2
4. Лутковська С.М., Коломієць Т.В., Зеленчук Н.В. Перспективи розвитку відновлюваної енергетики в контексті євро інтеграційних процесів на шляху до сталого економічного розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 1. С. 11-21. DOI: 10.32702/2306-6814.2023.1.11
5. Лутковська С. Економічні механізми модернізації системи екологічної безпеки сталого розвитку. Галицький економічний вісник. 2020. №3 (64). С. 25-31. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.03.025
6. Бондаренко В. М., Гонтарук Я. В., Аналіз стану та перспектив розвитку АПК України. *Проблеми і перспективи економіки і управління*. № 2(26), 2021. с. 86-98.
7. Лутковська С.М., Томляк Т.С., Чорний Я.І. Пріоритетні напрями забезпечення продовольчої безпеки України в умовах сталого розвитку.

Цифрова економіка та економічна безпека. 2025. № 5 (20). С. 82-88. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.20-12>

8. Лутковська С.М., Лебідь О.В. Еколого-економічні умови активізації інвестиційної діяльності АПК України. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 16. С. 78-87. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.16.78

9. Логоша Р.В., Лутковська С.М., Колесник Т.В., Шуберанський В.Е. Штучний інтелект як каталізатор ефективності в аграрному менеджменті та маркетингу в контексті євроінтеграції. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2024. № 4 (70). С. 7-24. DOI: 10.37128/2411-4413-2024-4-1

10. Фурман І.В., Дмитрик О.В. Формування стратегічних напрямів розвитку сільських територій. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. № 13. С. 46-53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.13.5>.

11. Revkova A., Oktota Yu. Directions of ensuring food security of the state taking into account the potential and directions of development of territorial communities. In: *Sustainable development of territorial communities in the Vinnytsia region*. Collective monograph. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2024. P. 117-145. DOI: <https://doi.org/10.46299/979-8-89480-703-4.6>.

12. Шпикуляк О.Г., Бенешар І.М., Білокінна І.Д. Сучасні тенденції органічного виробництва в аграрному секторі і фермерських господарств. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 8. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-04>.

13. Ревкова А.В. Вплив розвитку земельних відносин на діяльність фермерських господарств. *Агросвіт*. 2022. № 23. DOI: [10.32702/2306-6792.2022.23.64](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.23.64)

Інформаційні ресурси

1. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії [Електронний ресурс]: Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>

2. Закон України «Про особисте селянське господарство» № 742-IV від 15.05.2003 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>

3. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» №1877-IV від 24 червня 2004 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>

4. Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» №2178-10 від 31 березня 2020 рок. [Електронний ресурс]: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67059

5. Тестові завдання з дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» (внутрішній сайт ВНАУ) http://socrates.vsau.org/web_thesaurus/test.php?test_code=p585n9

6. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ) http://socrates.vsau.org/method/getfile.php/55447.pdf?x=1&card_id=1396 7

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освітня компонента викладається у 2-х семестрах, на кожний з яких виділяється по 100 балів. 7-й семестр завершується заліком, 8-й – іспитом.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	7
2	Участь у роботі на практичних заняттях	6
3	Виконання самостійної роботи	7,5
4	Виконання контрольних робіт, тестування	6,5
5	Індивідуальні та групові творчі завдання	3
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
7	Участь у роботі на практичних заняттях	5
8	Виконання домашніх завдань	2,5
9	Виконання контрольних робіт, тестування	9
10	Індивідуальні та групові творчі завдання	7,5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни